

Προϋπολογισμός και Σχεδιασμός

**ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ**

Δρ. Κων/νος Κάρρας

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

 Athens University of Economics and Business

Σχεδιάζοντας ένα προϋπολογισμό

- Η κατάρτιση προϋπολογισμού σε δημόσιους οργανισμούς είναι δύσκολη διότι πολλές δραστηριότητες της επιχείρησης δεν αποσκοπούν στην μεγιστοποίηση του κέρδους.
- Ο σχεδιασμός αποτελείται από τα παρακάτω στάδια
  - Καθορισμός του σκοπού του οργανισμού
  - Καθορισμός στρατηγικής
  - Χρηματοοικονομικοί και μη χρηματοοικονομικοί στόχοι
  - Κατάρτιση λεπτομερών προϋπολογισμών που ορίζουν τους πόρους για την επίτευξη των στόχων.
  - Η διαδικασία προϋπολογισμού εμπεριέχει την προετοιμασία, την αξιολόγηση, την αναθεώρηση και την πλήρη υιοθέτηση, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.

Τύποι προϋπολογισμών

- Ειδικού σκοπού
  - Προϋπολογισμός επικεντρωμένος σε συγκεκριμένη δραστηριότητα

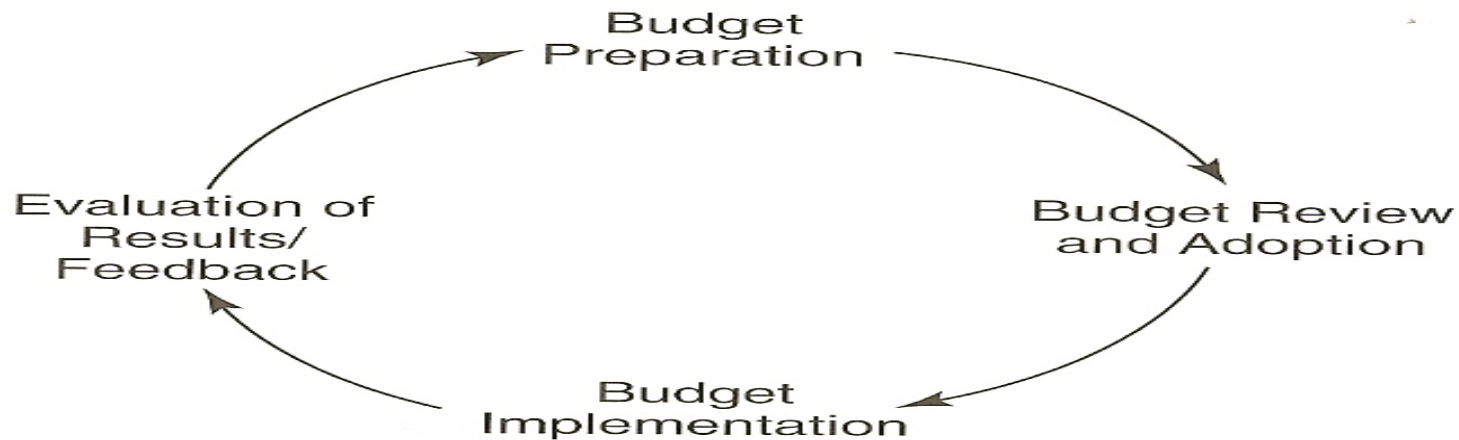
- Master-Αναλυτικός Προϋπολογισμός
  - Λειτουργικός προϋπολογισμός
    - Σχεδιασμός των αναμενόμενων εσόδων και εξόδων.
    - Αναγνώριση εσόδων και εξόδων όταν μεταφράζονται σε μετρητά (cash accounting) versus αναγνώριση εσόδων όταν η υπηρεσία προσφέρεται (accrual accounting). Διαφοροποιείται το αποτέλεσμα ανάλογα με την προσέννιση.

	Cash Basis		Accrual Basis	
	2003	2005	2003	2005
Revenues	\$ 90,000,000	\$110,000,000	\$100,000,000	\$100,000,000
Expenses	<u>110,000,000</u>	<u>90,000,000</u>	<u>100,000,000</u>	<u>100,000,000</u>
Profit or (Loss)	<u>\$ (20,000,000)</u>	<u>\$ 20,000,000</u>	<u>\$ 0</u>	<u>\$ 0</u>

- Χρηματοοικονομικός προϋπολογισμός ο οποίος αποτελείται:
  - Προϋπολογισμός Διαθεσίμων
    - Βασίζεται στις αναμενόμενες εισπράξεις και δαπάνες μετρητών
    - Ο Λειτουργικός προϋπολογισμός στηρίζεται στο Cash accounting
    - Βοηθά στον προγραμματισμό επενδύσεων ή δανεισμού
  - Προϋπολογισμός Κεφαλαιουχικών αγαθών
    - Βοηθά στον σχεδιασμό απόκτησης κεφαλαιουχικών αγαθών
    - Στηρίζεται στο Accrual accounting με την έννοια της απόσβεσης
    - Διαμορφώνει απόφαση που επηρεάζει τον οργανισμό μακροπρόθεσμα
    - Βοηθά στον προγραμματισμό χρηματοδότησης

Η διαδικασία κατάρτισης προϋπολογισμού

- Προετοιμασία του προϋπολογισμού
  - Μνημόνιο καθοδήγησης για τον προϋπολογισμό από την διοίκηση.
  - Τα Κέντρα ευθύνης (μονάδες προϋπολογισμού στις οποίες υπάρχουν υπεύθυνοι για τον προϋπολογισμό) διαμορφώνουν ένα σχέδιο προϋπολογισμού.
- Έλεγχος και υιοθέτηση του προϋπολογισμού
  - Συγκέντρωση στοιχείων από τα κέντρα ευθύνης, έλεγχος, διαπραγμάτευση και έγκριση του προϋπολογισμού.
- Εφαρμογή του προϋπολογισμού
  - Κατανομή των πιστώσεων και πόρων με συγκεκριμένο σύστημα κριτηρίων για την τήρηση του προϋπολογισμού.
  - Σύστημα καταγραφής επιβάρυνσης.
- Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.
  - Απόκλιση αποτελεσμάτων (variance analysis)

Στοιχεία Προϋπολογισμού

- Έξοδα ανά αντικείμενο (Line item): συγκεκριμένοι τύποι εξόδων
- Έξοδα ανά κέντρο ευθύνης

TABLE 3-1. Line-Item and Responsibility Center Budget

*Hospital for Ordinary Surgery
Expense Budget
for the Coming Fiscal Year*

	<i>Radiology</i>	<i>Nursing</i>	<i>Pharmacy</i>	<i>Laboratory</i>	<i>Operating Room</i>	<i>Administration</i>	<i>Total</i>
Salaries	\$ 3,700,000	\$ 8,000,000	\$1,300,000	\$4,000,000	\$32,000,000	\$11,000,000	\$ 60,000,000
Supplies	3,600,000	1,200,000	3,500,000	2,500,000	13,700,000	500,000	25,000,000
Utilities	3,400,000	100,000	100,000	200,000	400,000	100,000	4,300,000
Rent	2,300,000	700,000	100,000	300,000	3,900,000	400,000	7,700,000
Interest						3,000,000	3,000,000
Total	<u>\$13,000,000</u>	<u>\$10,000,000</u>	<u>\$5,000,000</u>	<u>\$7,000,000</u>	<u>\$50,000,000</u>	<u>\$15,000,000</u>	<u>\$100,000,000</u>

- κεντροποιημένη και μη κεντροποιημένη διαδικασία
  - Top down approach: Τα κέντρα ευθύνης εφαρμόζουν προϋπολογισμό με δεδομένο το ποσό από την διοίκηση. Δημιουργεί μεγαλύτερη πειθαρχία.
  - Bottom up approach: Τα κέντρα ευθύνης καταρτίζουν τον προϋπολογισμό και ενημερώνουν την διοίκηση. Κίνδυνος να διογκωθεί ο προϋπολογισμός.

Στοιχεία Προϋπολογισμού

□ Προϋπολογισμοί προγραμμάτων

Hospital for Ordinary Surgery Program Budgets for the Coming Fiscal Year

	Oncology	Rhinoplasty	Cardiac	Total
Revenues	\$40,000,000	\$12,000,000	\$50,000,000	\$102,000,000
Expenses	<u>37,000,000</u>	<u>17,000,000</u>	<u>46,000,000</u>	<u>100,000,000</u>
Profit	<u>\$ 3,000,000</u>	<u>\$(5,000,000)</u>	<u>\$ 4,000,000</u>	<u>\$ 2,000,000</u>

□ Προϋπολογισμοί λειτουργιών

Meals for the Homeless Expense Budget for the Coming Fiscal Year

	Program Services		Supporting Activities		Total
	Meals	Counseling	Management and General	Fund-Raising	
Salaries	\$ 500,000	\$25,000	\$60,000	\$40,000	\$ 625,000
Supplies	900,000	1,000	6,000	20,000	927,000
Rent	100,000	5,000	15,000	5,000	125,000
Other	50,000	2,000	8,000	4,000	64,000
Total	<u>\$1,550,000</u>	<u>\$33,000</u>	<u>\$89,000</u>	<u>\$69,000</u>	<u>\$1,741,000</u>

Τεχνικές Προϋπολογισμού

□ Ευέλικτος

- Διαφοροποίηση στον όγκο αγαθών ή υπηρεσιών που ο οργανισμός θα προσφέρει, μέχρι να διακρίνει σε ποιό σημείο τα έσοδα ισορροπούν με τα έξοδα (αν είναι μη κερδοσκοπικός οργανισμός).

Meals for the Homeless Flexible Operating Budget for Next Month

	Volume of Meals Provided		
	35,000	40,000	45,000
<i>Revenues</i>			
Donations	\$105,000	\$105,000	\$105,000
City	<u>52,500</u>	<u>60,000</u>	<u>67,500</u>
Total Revenue	<u>\$157,500</u>	<u>\$165,000</u>	<u>\$172,500</u>
<i>Expenses</i>			
Salaries	\$ 46,000	\$ 46,000	\$ 46,000
Supplies	87,500	100,000	112,500
Rent	12,000	12,000	12,000
Other	<u>6,000</u>	<u>6,000</u>	<u>6,000</u>
Total Expense	<u>\$151,500</u>	<u>\$164,000</u>	<u>\$176,500</u>
Surplus/(Deficit)	<u>\$ 6,000</u>	<u>\$ 1,000</u>	<u>\$ (4,000)</u>

Τεχνικές Προϋπολογισμού

- Απόδοσης
  - Επικέντρωση στην επίτευξη αποτελέσματος (ποσοτικά, ποιοτικά, χρηματοοικονομικά)

TABLE 3-2 Performance Budget

<i>Performance Area</i>	<i>Type of Activity</i>	<i>Output Measure</i>	<i>Budgeted Output</i>	<i>Total Cost</i>	<i>Average Cost</i>
Perform diagnostic catheterizations	Catheterizations	Number of caths	1,200	\$777,000	\$648/cath
Perform interventions	Interventions	Number of interventions	1,200	\$890,000	\$742 per intervention
Improve quality	Change in specific procedures	Number of complications	10% Reduction in complication rate	\$ 59,000	\$5,900 per 1% reduction
Improve throughput	Develop new coordination procedures with OR and MDs	Turnaround time	5% Reduction in turnaround time	\$ 64,400	\$12,880 per 1% reduction in turnaround time
Control supply cost/patient	Work on vendor contracts, work with clinical staff	Supply dollars per patient	Constrain increase to 3% versus expected industry 6% increase	\$ 34,000	\$11,333 per 1% below industry expectations
Improve patient satisfaction	Improve staff communication with patients	Number of complaints	Reduce number from 60 to 40	\$ 53,900	\$2,695 per eliminated complaint
Improve physician satisfaction	Redesign work scheduling to meet MD demands	Cases/MD	2% increase per MD	\$103,000	\$51,500 per 1% increase
Improve staff satisfaction	Allow longer breaks and free coffee/donuts	Turnover rate	Reduce turnover by 50% from 4/year to 2/year	\$ 18,700	\$9,350 per staff member retained

Τεχνικές Προϋπολογισμού

- Προϋπολογισμός Απόδοσης-Ανάλυση απόδοσης επένδυσης.
Ο προϋπολογισμός προμηθειών είναι \$1,520,000. Το 1% διαφορά είναι το ποσό \$15,200. Ο προϋπολογισμός απόδοσης προβλέπει \$34,000 κόστος για να ελέγξει κατά 3% χαμηλότερα το κόστος προμηθειών από τον μέσο όρο της αγοράς (το 1% είναι \$11,333), άρα:

Οικονομίες/Κόστος=\$15,200/\$11,333=\$1,34

Για κάθε \$ που ξοδεύεται για τον έλεγχο, εξοικονομείται \$1.34. Άρα αξίζει να αφιερωθούν \$34,000 από τους πόρους για ελεγχθεί το κόστος προμηθειών.

- Ανάλυσης Κόστους και Ωφελειών: Σύγκριση του κόστους και των ωφελειών από μία δράση ή ένα πρόγραμμα (κοινωνική διάσταση). Πιο περιορισμένη έννοια με καθαρά ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια είναι η ανάλυση κόστους και αποτελεσματικότητας.
- Προϋπολογισμός Προσαύξησης: ποσοστιαία αύξηση του προϋπολογισθέντος ποσού της προηγούμενης χρονιάς-αναποτελεσματική πρακτική διότι δεν αξιολογούνται ως προς την χρησιμότητα και την αποτελεσματικότητα τα ποσά που είχαν προϋπολογισθεί το προηγούμενο έτος.
- Μηδενικής βάσης: κάθε ποσό δαπάνης πρέπει λεπτομερώς να αξιολογείται για την αποτελεσματικότητα ή την αξία που προσθέτει. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για περιοριστικούς προϋπολογισμούς.

Τεχνικές Προϋπολογισμού

Η έννοια της πρόβλεψης στην εκτίμηση των αναμενόμενων εσόδων και εξόδων

- Μη διαθέσιμα ιστορικά στοιχεία
  - Τεχνική Nominal group: αναφορές εκτίμησης από τα μέλη επιτροπής, συνάντηση και παρουσίαση αυτών από έναν υπεύθυνο, ανάλυση των εκτιμήσεων, επανάληψη των αναφορών εκτιμήσεων και τελική απόφαση
  - Τεχνική Delphi : αναφορές εκτίμησης από τα μέλη της επιτροπής, συγκέντρωση των αναφορών από τον υπεύθυνο χωρίς συνάντηση, επανάληψη τέτοιων διαδικασιών συλλογικών απαντήσεων.
- Διαθέσιμα ιστορικά στοιχεία
  - Υποδείγματα causality: ανάλυση των μεταβολών που προκαλεί μία μεταβλητή σε μία άλλη. Προσδιορισμός μεταξύ δύο μεταβλητών (μεγεθών) ποιά είναι εξαρτημένη και ποιά ανεξάρτητη μεταβλητή.
  - Υποδείγματα χρονολογικών σειρών: αναγνώριση ότι υπάρχει σχέση (εξαρτημένης και ανεξάρτητης) μεταξύ των μεταβλητών και εκτιμάται ποσοτικά πλέον η σχέση η οποία χρησιμοποιείται για πρόβλεψη.

-
-
- Οι σημειώσεις στηρίζονται σε τμήματα από:
Finkler S. (2005), *Financial Management For Public, Health, and Not-for-Profit Organizations*, Prentice Hall.